A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2017. január 26.*[i]

„Fellebbezés — Kartellek — A fürdőszobai szerelvények és felszerelések belga, német, francia, olasz, holland és osztrák piaca — Az eladási árak összehangolása és érzékeny kereskedelmi információk cseréje — 1/2003/EK rendelet — A 23. cikk (2) bekezdése — A forgalom 10%-ának megfelelő felső határ — A 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás — A visszaható hatály tilalmának elve — Korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlása — Az eljárás túlzott időtartama”

A C-604/13. P. sz. ügyben,

az **Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG** (székhelye: Iserlohn [Németország], képviselik: H. Janssen és T. Kapp Rechtsanwälte)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2013. november 25-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik: F. Castillo de la Torre és L. Malferrari, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: A. Böhlke Rechtsanwalt, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

az **Európai Unió Tanácsa**,

beavatkozó fél az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano, a Bíróság elnökhelyettese, az első tanács elnökeként eljárva, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (előadó) és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. szeptember 10-i tárgyalásra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

* Az eljárás nyelve: német.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Fellebbezésével az Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG az Európai Unió Törvényszéke Dornbracht kontra Bizottság ügyben 2013. szeptember 16-án hozott ítéletének (T-386/10, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2013:450) hatályon kívül helyezését kéri, amely ítéletben a Törvényszék elutasította az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/39092 – „fürdőszobai szerelvények és felszerelések”-ügy) 2010. június 23-án hozott C(2010) 4185 végleges bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat) őt érintő részében történő megsemmisítése, illetve másodlagosan az e határozatban vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti keresetét.

Jogi háttér

Az 1/2003/EK rendelet

2 Az [EUMSZ 101. cikkben] és az [EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikkének (2) és (3) bekezdése a következőket írja elő:

„(2) A Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból:

a) megsértik [az EUMSZ 101. cikket] vagy [az EUMSZ 102. cikket] […]

[...]

A jogsértésben részt vevő vállalkozások és vállalkozások társulásai tekintetében a bírság egyenként nem haladhatja meg az előző üzleti év teljes forgalmának 10%-át.

[...]

(3) A bírság mértékének meghatározásakor tekintetbe kell venni mind a jogsértés súlyát, mind annak időtartamát.”

A 2006. évi iránymutatás

3 Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.; továbbiakban: 2006. évi iránymutatás) 2. pontja jelzi, hogy a bírságok megállapítását illetően „a Bizottságnak meg kell vizsgálnia mind a jogsértés időtartamát, mind a súlyosságát”, valamint hogy a „kiszabott bírság nem haladhatja meg az [1/2003 rendelet] 23. cikke (2) bekezdésének második és harmadik albekezdésében szereplő határértékeket”.

4 A 2006. évi iránymutatás 19., 21., 23. és 37. pontja kimondja:

„19. A bírság alapösszege az eladások értékéhez bizonyos meghatározott mértékben aránylik; az arányszámot a jogsértés súlyosságának függvényében állapítják meg, és a jogsértés éveinek számával szorozzák meg.

[...]

21. Általános szabály szerint az eladások értékének szóban forgó arányát akár 30%-ban is megállapíthatják.

[...]

23. Az árak rögzítéséről [...] szóló – általában titkos – horizontális megállapodások [...] természetüknél fogva a legsúlyosabb versenykorlátozások közé számítanak. A versenypolitika elvei jegyében szigorú bírságokat kell ellenük alkalmazni. Ezért az ilyen jellegű jogsértések esetén az eladások arányát általában a legmagasabb szinten állapítják meg.

[...]

37. Bár a jelen Iránymutatás meghatározza az általános módszertant a bírságok megállapítását illetően, azonban az egyes ügyek egyedisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elrettentő hatás elérésének szükségessége okán a Bizottság eltérhet ezektől a módszerektől, valamint a 21. pontban megszabott határértékektől."

A jogvita előzményei és a vitatott határozat

5 A jogvita előzményeit a megtámadott ítélet az 1–29. pontban fejti ki, és azokat a következőképpen lehet összefoglalni.

6 A fellebbező egy, a német jog szerint alapított társaság, amely – többek között – csaptelepeket gyárt.

7 2004. július 15-én a Masco Corp. és leányvállalatai – köztük a csaptelepeket gyártó Hansgrohe AG és a zuhanykabinokat gyártó Hüppe GmbH – arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában kartell áll fenn, és kérték, hogy a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o.) alapján mentesítsék őket a bírságok alól, illetve hogy – ennek hiányában – csökkentsék a velük szemben esetlegesen kiszabott bírságok összegét.

8 2004. november 9-én és 10-én a Bizottság bejelentés nélküli helyszíni vizsgálatokat végzett a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában működő több társaság és nemzeti szakmai szövetség helyiségeiben. A Bizottság – miután 2005. november 15. és 2006. május 16. között információkéréssel fordult az említett társaságokhoz és szövetségekhez, köztük a fellebbezőhöz – 2007. március 26-án kifogásközlést fogadott el. Ezen utóbbit többek között a fellebbezővel közölték.

9 A 2007. november 12. és 14. között megtartott tárgyalást, a tényállást közlő levél 2009. július 9-én történt megküldését, valamint ezt követően a többek között a fellebbezőhöz intézett, kiegészítő információk iránti kérések megküldését követően a Bizottság 2010. június 23-án elfogadta a vitatott határozatot. Ebben a határozatban megállapította, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában megsértették az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését és az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o.) 53. cikkét. Ezt a jogsértést, amelyben 17 vállalkozás vett részt, 1992. október 16. és 2004. november 9. közötti különböző időszakokban követték el, és az Belgium, Németország, Franciaország, Olaszország, Hollandia és Ausztria területén versenyellenes megállapodások és összehangolt magatartások összességében nyilvánult meg. A kartellel érintett termékek a következő három alcsoport valamelyikébe tartozó fürdőszobai szerelvények és felszerelések: csaptelepek, zuhanykabinok és kiegészítőik, valamint kerámiaáruk.

10 Ami konkrétabban a termékek e három alcsoportja közül az elsőbe tartozó termékeket gyártó fellebbezőt illeti, a Bizottság a vitatott határozat 1. cikkének (2) bekezdésében megállapította, hogy a jogsértés abból állt, hogy 1998. március 6. és 2004. november 9. között folyamatos megállapodásban, illetve összehangolt magatartásokban vett részt Németország és Ausztria területén a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában.

11 A Bizottság ezen az alapon – a vitatott határozat 2. cikkének (6) bekezdésében – 12 517 671 euró összegű bírságot szabott ki a fellebbezővel szemben.

12 E bírság kiszámítása céljából a Bizottság a 2006. évi iránymutatást – különösen annak 20–24. pontját – vette alapul.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

13 A Törvényszék Hivatalához 2010. szeptember 8-án benyújtott keresetlevelével az Aloys F. Dornbracht a vitatott határozat megsemmisítése iránti keresetet nyújtott be a Törvényszékhez, és nyolc jogalapra hivatkozott.

14 Az első jogalap a felrótt jogsértés megállapítása és a fellebbezővel szemben kiszabott bírság összegének meghatározása során a Bizottság által az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdésére tekintettel elkövetett értékelési hibán, a második az e rendelet 23. cikke (3) bekezdésének – az említett rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében szereplő 10%-os felső határ téves alkalmazásából eredő – megsértésén, a harmadik az egyenlő bánásmód elvének megsértésével a fellebbezőnek a megállapított jogsértésben való részvétele egyedi jellege figyelembevételének hiányán, a negyedik az egyenlő bánásmód elvének megsértésével a Bizottság által korábban hozott határozatok figyelembevételének hiányán, az ötödik az arányosság elvének megsértésével a fellebbező korlátozott gazdasági kapacitása figyelembevételének hiányán, a hatodik a visszaható hatály tilalma elvének a 2006. évi iránymutatás alkalmazásából eredő megsértésén alapult, a hetedik azon, hogy ugyanezen rendelet 23. cikkének (3) bekezdése sérti a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvét, a nyolcadik pedig a 2006. évi iránymutatás jogellenességén alapult, amennyiben az túlságosan tág mérlegelési jogkört biztosít a Bizottság számára.

15 A megtámadott ítélettel a Törvényszék a keresetet teljes egészében elutasította.

A felek kérelmei a Bíróság előtt

16 A fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

– semmisítse meg a vitatott határozatot az őt érintő részében;

– másodlagosan, megfelelően csökkentse a vele szemben a vitatott határozatban kiszabott bírság összegét, és

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

17 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– utasítsa el a fellebbezést, és

– a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

18 Fellebbezésének alátámasztására a fellebbező hat jogalapot hoz fel. Az első jogalap mind az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének, mind pedig a bűncselekmények és büntetések törvényessége, az egyenlő bánásmód és az arányosság elvének – az e rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt felső határ téves alkalmazásából eredő – megsértésén alapul. Második jogalapjában a fellebbező annyiban bírálja a megtámadott ítéletet, amennyiben a Törvényszék tévesen utasította el a 2006. évi iránymutatás jogellenességére alapított kifogást. A harmadik jogalap azon alapul, hogy a Törvényszék nem szankcionálta a 2006. évi iránymutatás 37. pontjának a Bizottság általi megsértését. Negyedik jogalapjában a fellebbező a visszaható hatály tilalma elvének a 2006. évi iránymutatás jelen ügyre történő alkalmazásából eredő megsértésére hivatkozik. Az ötödik jogalap a vele szemben kiszabott bírság összegének kiszámítása során a téves jogalkalmazáson alapul. Végezetül a hatodik jogalap az eljárás észszerű időtartama elvének megsértésén alapul.

Az első, az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt 10%-os korlát téves alkalmazására alapított jogalapról

A felek érvei

19 Első, a megtámadott ítélet 213–227. pontja ellen irányuló jogalapjában a fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy megsértette az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdését, valamint a bűncselekmények és büntetések törvényessége, az egyenlő bánásmód és az arányosság elvét, amennyiben megállapította, hogy az e rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt 10%-os korlát olyan felső határt követel meg, amelyet csak a bírság végső összegére kell alkalmazni, ekként pedig tagadta a jelen ügyben a Bizottság által kiszabott bírság összege meghatározásának jogellenességét, magát pedig olyan helyzetbe hozta, hogy nem tudta csökkenteni annak összegét. Egy ilyen értelmezés ugyanis azt eredményezné, hogy a szóban forgó jogsértés súlyától és időtartamától függetlenül csaknem minden esetben az érintett vállalkozás teljes forgalma 10%-ának megfelelő bírságot szabjanak ki.

20 A fellebbező – különösen a Bundesgerichtshof (szövetségi bíróság, Németország) mellett működő Kartellsenat (kartellügyi tanács) egyik határozatára hivatkozva – azt állítja, hogy az említett rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt 10%-os korlát nem követel meg ilyen felső határt, hanem hogy az a megfizetendő bírságok skálája legmagasabb szintjét rögzíti, amelyet csak a legsúlyosabb jogsértések esetén kell alkalmazni. Egy ilyen megközelítés lehetővé tenné a jogsértés súlyának és időtartamának megfelelő figyelembevételét, amint azt ugyanezen rendelet 23. cikkének (3) bekezdése előírja.

21 A Bizottság szerint az első jogalapot mint elfogadhatatlant, illetve mindenesetre mint megalapozatlant kell elutasítani.

A Bíróság álláspontja

22 Amennyiben egyrészről első jogalapjában a fellebbező lényegében azt rója fel a Törvényszéknek, hogy tévesen értelmezte az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdését, amikor úgy vélte, hogy az egy felső határt követel meg, meg kell állapítani, hogy – ilyen indok elfogadása nélkül – a Törvényszék helytállóan állapította meg a megtámadott ítélet 216. pontjában, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy csak a kiszabott bírság végső összegének kell az e rendelkezésben előírt 10%-os korlátot tiszteletben tartania, valamint hogy ez a rendelkezés nem tiltja azt, hogy a Bizottság a bírság kiszámításának különböző szakaszaiban e felső határnál nagyobb közbenső összeget vegyen alapul, feltéve, hogy a bírság végső összege az említett felső határt nem haladja meg (lásd többek között: 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P,

C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 277. és 278. pont; 2006. június 29-i SGL Carbon kontra Bizottság ítélet, C-308/04 P, EU:C:2006:433, 82. pont; 2012. július 12-i Cetarsa kontra Bizottság ítélet, C-181/11 P, nem tették közzé, EU:C:2012:455, 80. pont).

23 Másrészről, ami az arra alapított kifogásokat illeti, hogy a Törvényszék megsértette az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdését, ekként pedig a bűncselekmények és büntetések törvényességének, az egyenlő bánásmódnak, valamint az arányosságnak az elvét, amennyiben nem vette megfelelően figyelembe a jogsértések súlyát és időtartamát, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az, hogy az e rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében előírt, a forgalom 10%-ának megfelelő felső határ alkalmazása miatt bizonyos tényezők – mint a jogsértés súlya és időtartama – ténylegesen nem tükröződnek a kiszabott bírság összegében, csak egyszerű következménye annak, hogy e felső határt a kiszabott bírság végső összegére alkalmazzák (lásd többek között: 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 279. pont; 2012. július 12-i Cetarsa kontra Bizottság ítélet, C-181/11 P, nem tették közzé, EU:C:2012:455, 81. pont).

24 A fent említett felső korlát célja ugyanis az, hogy elkerülje olyan bírságok kiszabását, amelyeknél előre látható, hogy azokat a vállalkozások – a teljes forgalmuk által hozzávetőlegesen és nem tökéletesen meghatározott méretük miatt – nem képesek megfizetni (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 280. pont; 2012. július 12-i Cetarsa kontra Bizottság ítélet, C-181/11 P, nem tették közzé, EU:C:2012:455, 82. pont).

25 Olyan korlátról van tehát szó, amely valamennyi vállalkozás esetén egyformán alkalmazandó, és amelyet az egyes vállalkozások mérete alapján alakítottak ki, továbbá amelynek az a célja, hogy elkerülje a túlzott mértékű és aránytalan bírságokat. Ennek a felső korlátnak tehát a jogsértés súlyára és időtartamára vonatkozó kritériumok céljától különálló, független célja van (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 281. és 282. pont; 2012. július 12-i Cetarsa kontra Bizottság ítélet, C-181/11 P, nem tették közzé, EU:C:2012:455, 83. pont).

26 Ebből következik, hogy a jogsértések súlyának és időtartamának – az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt felső korlát alkalmazásának betudható – nem megfelelő figyelembevételére alapított érveket el kell utasítani.

27 E körülmények között az első jogalapot mint megalapozatlant kell elutasítani.

A második, a 2006. évi iránymutatással kapcsolatos jogellenességi kifogásra alapított jogalapról

A felek érvei

28 Második jogalapjában a fellebbező azzal érvel, hogy a Törvényszék megsértette az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdését, amennyiben elutasította a 2006. évi iránymutatással kapcsolatos, arra alapított jogellenességi kifogást, hogy az iránymutatás nem veszi figyelembe az „egytermékes” vállalkozások által elkövetett jogsértések időtartamának és súlyának kritériumait.

29 E tekintetben a fellebbező – a keresetlevélben kifejtett érvekre utalva – azt állítja, hogy a 2006. évi iránymutatás azon az alapon jogellenes, hogy sérti a jogszerűség és a jogbiztonság elvét, valamint hogy mindenesetre nem ír elő egyetlen, az „egytermékes” vállalkozásokra vonatkozó különös rendelkezést sem.

30 A fellebbező megjegyzi, hogy – a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az [ESZAK] 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatással (HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 171. o.; a továbbiakban: 1998. évi bizottsági iránymutatás) ellentétben – a 2006. évi iránymutatás általános szabályként vezeti be a 10%-os korlát túllépését, különösen a nem diverzifikált, „egytermékes” vállalkozások esetében. A 2006. évi iránymutatásban szereplő bírságszámítási módszer alkalmazása azt eredményezi, hogy az e vállalkozások által elkövetett jogsértések időtartamára és súlyára vonatkozó kritériumokat – amelyekre az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdése utal – nem megfelelő módon veszik figyelembe. A forgalom 10%-át kitevő szankciók csaknem szisztematikus kiszabása az egyenlő bánásmód elvét is sérti.

31 A Bizottság szerint a második jogalapot mint elfogadhatatlant, illetve mindenesetre mint megalapozatlant kell elutasítani.

A Bíróság álláspontja

32 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 256. cikk, az Európai Bíróság alapokmánya 58. cikkének első bekezdése, valamint a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke (1) bekezdésének d) pontja és 169. cikkének (2) bekezdése értelmében a fellebbezésben pontosan meg kell jelölni annak az ítéletnek vagy végzésnek a vitatott részeit, amelynek a hatályon kívül helyezését kérik, valamint a kérelmet konkrétan alátámasztó jogi érveket. Nem tesz eleget az e rendelkezésekben támasztott indokolási követelményeknek az a fellebbezés, amely – anélkül, hogy akár egyetlen olyan érvet is tartalmazna, amely kifejezetten azonosítja a megtámadott ítéletben található hibát – pusztán szó szerint újra előadja a Törvényszék elé terjesztett jogalapokat és érveket, köztük azokat, amelyek a Törvényszék által kifejezetten elvetett tényeken alapulnak. Az ilyen fellebbezés ugyanis valójában pusztán a Törvényszékhez benyújtott kereset újbóli megvizsgálására irányuló kérelemnek minősül, ami nem tartozik a Bíróság hatáskörébe (lásd többek között: 2005. június 30-i Eurocermex kontra OHIM ítélet, C-286/04 P, EU:C:2005:422, 49. és 50. pont; 2006. szeptember 12-i Reynolds Tobacco és társai kontra Bizottság ítélet, C-131/03 P, EU:C:2006:541, 49. és 50. pont).

33 Márpedig meg kell állapítani, hogy a fellebbező által felhozott második jogalap – amennyiben az a 2006. évi iránymutatással kapcsolatos jogellenességi kifogás elutasítását rója fel a Törvényszéknek – mindössze megismétli az első fokon már hivatkozott érveket.

34 Következésképpen ezt a jogalapot mint elfogadhatatlant kell elutasítani.

A harmadik, arra alapított jogalapról, hogy a Bizottság azzal, hogy átalányösszegeket határozott meg, az egyenlő bánásmód elvének megsértésével nem vette figyelembe a fellebbező egyedi részvételét

35 Fellebbezésének alátámasztására felhozott harmadik jogalapjában a fellebbező lényegében azt rója fel a Törvényszéknek, hogy tévesen alkalmazta a jogot annak vizsgálata során, hogy a Bizottság miként gyakorolta a bírságok meghatározásával kapcsolatos, a 2006. évi iránymutatás 37. pontjában szereplő mérlegelési jogkörét.

36 Márpedig meg kell állapítani, hogy ebben a jogalapban a fellebbező nem határozza meg a megtámadott ítéletnek az ezzel a hibával érintett pontjait.

37 Következésképpen, a jelen ítélet 32. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében ezt a jogalapot szintén mint elfogadhatatlant kell elutasítani.

A negyedik, a visszaható hatály tilalma elvének megsértésére alapított jogalapról

A felek érvei

38 Negyedik jogalapjában a fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy – többek között a megtámadott ítélet 87. és 90. pontjában – megsértette a visszaható hatály tilalmának elvét, amikor úgy vélte, hogy a bírságnak a Bizottság általi, a 2006. évi iránymutatás alapján történő kiszámítása jogszerű volt, holott a felrótt jogsértést az 1998. évi bizottsági iránymutatás hatálya alatt követték el.

39 A fellebbező e tekintetben hangsúlyozza, hogy a 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítéletben (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 231. pont) a Bíróság megállapította, hogy a Bizottság a visszaható hatály tilalma elvének megsértése nélkül számíthatta ki a bírság összegét az 1998. évi bizottsági iránymutatás alapján, annak ellenére, hogy azt az említett ügyben szóban forgó jogsértés elkövetése után fogadták el, mivel az említett iránymutatás és az abban szereplő új számítási módszer a jogsértés elkövetésének időpontjában észszerűen előrelátható volt. A fellebbező szerint azonban az említett ítélet alapjául szolgáló ügyben a jogsértés elkövetésének időpontjában nem létezett iránymutatás, ily módon az a kérdés merült fel, hogy a bírságot a Bizottság által első alkalommal 1998-ban elfogadott új iránymutatás alapján kell-e kiszámítani. Márpedig – a Törvényszék által a megtámadott ítéletben kifejtett értékeléssel ellentétben – ezt a helyzetet meg kell különböztetni attól, amelyben a jogsértés elkövetésének időpontjában alkalmazni kellett iránymutatást, de azt a jogsértés elkövetése után új iránymutatással váltották fel vagy módosították. Ezen utóbbi helyzetben felmerül az a kérdés, hogy mely iránymutatást – azaz a régit vagy az újat – kell alkalmazni a bírság összegének kiszámításához. A 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítéletben (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408) elfogadott megoldásnak a Törvényszék általi, e második helyzetben való alkalmazása ellentétes az egyenlő bánásmód és a bizalomvédelem elvével.

40 Mindenesetre, ha az iránymutatást bármikor lehetséges lenne visszaható hatállyal módosítani – ahogyan azt a Törvényszék vélte –, nem tölthetné be azt a funkciót, hogy biztosítsa a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében a vállalkozásokra ruházott jogbiztonságot.

41 A Bizottság a negyedik jogalap elutasítását kéri. Többek között azt állítja, hogy az uniós versenyszabályok hatékony alkalmazása megköveteli, hogy ez az intézmény bármikor az e politikával kapcsolatos igényekhez igazíthassa a bírságok szintjét.

A Bíróság álláspontja

42 Meg kell állapítani, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a versenyjogi jogsértésekért kiszabott bírságok kiszámítása céljából a 2006. évihez hasonló új iránymutatás, és különösen a bírság összege ezen iránymutatásban szereplő valamely új számítási módszerének – az akár az említett iránymutatás elfogadását vagy módosítását megelőzően elkövetett jogsértésekre való – alkalmazása nem sérti a visszaható hatály tilalmának elvét, amennyiben a szóban forgó jogsértések elkövetésének időpontjában ez az új iránymutatás és ez a módszer észszerűen előrelátható volt (lásd ebben az értelemben többek között: 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 217., 218. és 227–232. pont; 2006. május 18-i Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ítélet, C-397/03 P, EU:C:2006:328, 25. pont; 2013. július 18-i Schindler Holding és társai kontra Bizottság ítélet, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 75. pont; 2016. szeptember 14-i Ori Martin és SLM kontra Bizottság ítélet, C-490/15 P és C-505/15 P, EU:C:2016:678, 82–94. pont).

43 Ennélfogva a Törvényszék egyáltalán nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 90. pontjában megállapította, hogy a Bizottság nem sértette meg a visszaható hatály tilalmának elvét, amikor a 2006. évi iránymutatást alkalmazta a fellebbező által az iránymutatás elfogadása előtt elkövetett jogsértést szankcionáló bírság kiszámításához.

44 Következésképpen a negyedik jogalapot mint megalapozatlant kell elutasítani.

Az ötödik, a bírság összegének kiszámításakor a téves jogalkalmazással kapcsolatos jogalapról

A felek érvei

45 Három részt tartalmazó ötödik jogalapjában a fellebbező azzal érvel, hogy a vele szemben kiszabott bírság összegének kiszámításakor a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot.

46 E jogalap első részében a fellebbező elsősorban azt állítja, hogy a Törvényszék – azt követően, hogy a megtámadott ítélet 165–168. pontjában megállapította, hogy a fellebbezővel szemben kiszabott bírság összegének kiszámításakor a Bizottságnak figyelembe kellett volna vennie, hogy a jogsértés földrajzilag két tagállam, nem pedig hat tagállam területére terjedt ki – a megtámadott ítélet 249. és 250. pontjában nem állapíthatott meg a Bizottság által a vitatott határozatban meghatározott és a jelen kartellnek a jogsértésben három–hat tagállamban részt vevő más tagjaival szemben alkalmazottakkal azonos, a „jogsértés súlyára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együtthatót. Ily módon ugyanis a Törvényszék végül nem egyéniesítette a szóban forgó vállalkozásokkal szemben kiszabott büntetéseket.

47 Másodsorban, a Törvényszék a megtámadott ítélet 249. pontjában értékelési hibát követett el, amikor a jogsértés súlyának értékelésével összefüggésben figyelembe vette a jogsértés időtartamát, noha megállapította, hogy a jogsértés súlyát és időtartamát eltérő módon fogja figyelembe venni. A Törvényszék ezzel túlzott jelentőséget tulajdonított a jogsértés időtartamával kapcsolatos szempontnak.

48 Harmadsorban, a Törvényszék által a kiszabott bírság összegének meghatározása céljából figyelembe vett tényezők nem szerepelnek a megtámadott ítéletben, ekként pedig megakadályozzák ezen összeg bármiféle ellenőrzését, ily módon a megtámadott ítélet indokolása hiányos.

49 Ötödik jogalapjának második részében a fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy nem állapított meg több, a Bizottság által elkövetett értékelési hibát, valamint hogy bizonyos tényezőket nem vett figyelembe a bírság összegének meghatározásához, köztük azt, hogy a fellebbezőnek a jogsértéssel érintett termékei a szóban forgó megállapodásokkal kapcsolatos három termékcsoport közül csak egybe tartoztak. Így a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 168–179. pontjában figyelembe kellett volna vennie, hogy valamely jogsértés intenzitása csekélyebb, ha a vállalkozás az érintett három csoport közül csak az egyikbe tartozó termékek tekintetében vesz részt abban. Ezen túlmenően, pontatlan a megtámadott ítélet 114. pontjában tett azon megállapítás, amely szerint a fellebbező elkésetten vitatta, hogy tudomása volt arról, hogy a jogsértés három termékcsoportra vonatkozik.

50 Az említett jogalapnak a megtámadott ítélet 192–200. pontjára vonatkozó harmadik részében a fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy – az 1998. évi bizottsági iránymutatásban megkövetelteltekkel ellentétben – nem vette figyelembe azt, hogy a jogsértés megvalósításában pusztán követő szerepet játszott.

51 A Bizottság vitatja az ötödik jogalap megalapozottságát.

A Bíróság álláspontja

52 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság által az EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 102. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásokban hozott határozatok bírósági felülvizsgálatának rendszere az intézmények jogi aktusainak az EUMSZ 263. cikkben létrehozott jogszerűségi vizsgálatából áll, amely az EUMSZ 261. cikk alapján és a felperesek kérelmére kiegészíthető a Bizottság által e téren kiszabott szankciók tekintetében korlátlan felülvizsgálati jogkör Törvényszék általi gyakorlásával (lásd ebben az értelemben: 2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 42. pont; 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 71. pont).

53 Az EUMSZ 263. cikkben előírt jogszerűségi vizsgálattól eltérően a Törvényszék e korlátlan felülvizsgálati jogköre szigorúan a bírság összegének meghatározására korlátozódik. Ez a jogkör csupán a Bizottság által kiszabott bírság Törvényszék általi értékelésére vonatkozik, a Bizottság által a Törvényszék elé terjesztett határozatban jogszerűen megállapított jogsértés alkotóelemeinek bármilyen módosítását kizárva (lásd ebben az értelemben: 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 76. és 77. pont).

54 Emellett az ötödik jogalap – amennyiben az a fellebbezővel szemben kiszabott bírság összegének kiszámítása során a Törvényszék általi téves jogalkalmazással foglalkozik – az e bírság meghatározása tekintetében a korlátlan felülvizsgálati jogkörnek többek között a megtámadott ítélet 244–251. pontjában a Törvényszék általi gyakorlására vonatkozik.

Az ötödik jogalap második és harmadik részéről

55 Az ötödik jogalapnak az elsősorban vizsgálandó második és harmadik részét illetően, amely részekben a fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy a bírság összegének meghatározása céljából nem vette figyelembe azokat a körülményeket, amelyek szerint ő a szóban forgó termékek három csoportja közül csupán az egyikbe tartozó termékek tekintetében vett részt a jogsértésben, valamint hogy annak megvalósításában pusztán követő szerepet játszott, meg kell állapítani, hogy a vitatott határozat jogszerűségének – többek között a megtámadott ítélet 114., 169–173. és 192–200. pontjában történő – felülvizsgálata során a Törvényszék elutasította a fellebbező e körülményekre alapított érveit.

56 Ebből következik, hogy nem lehet felróni a Törvényszéknek, hogy nem értékelte az említett körülményeket, amikor – korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása során – meghatározta a kiszabandó bírság összegét.

57 Mindenesetre nem fogadható el az ötödik jogalap második és harmadik része, amennyiben azok a vitatott határozat jogszerűségének felülvizsgálatával összefüggésben a Törvényszék által tett azon ténymegállapításokra vonatkoznak, amelyek a fellebbező ugyanezen körülményekkel kapcsolatos érvelésének elutasítását eredményezték.

58 Ami ugyanis elsősorban az e jogalap második részében kifejtett, arra az értékelési hibára alapított érvet illeti, amelyet a Törvényszék a fellebbezőnek felrótt jogsértéssel érintett termékek csoportjai tekintetében követett el, meg kell állapítani – amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 51. pontjában kifejtette –, hogy a Törvényszék eljárási szabályzata 44. cikke 1. §-a c) pontjának a megtámadott ítélet időpontjában hatályos változata értelmében a jogvita tárgya és a felhozott jogalapok rövid ismertetése két olyan lényeges információ, amelyet a keresetlevélnek tartalmaznia kell, valamint hogy az említett eljárási szabályzat 48. cikkének 2. §-a értelmében az eljárás további részében semmilyen új jogalapot nem lehet felhozni, kivéve ha az olyan jogi vagy ténybeli helyzetből származik, amely az eljárás során merült fel (lásd ebben az értelemben: 2009. november 12-i SGL Carbon kontra Bizottság ítélet, C-564/08 P, nem tették közzé, EU:C:2009:703, 21. pont; 2014. április 3-i Franciaország kontra Bizottság ítélet, C-559/12 P, EU:C:2014:217, 38. pont). Márpedig – amint azt a Törvényszék

megállapította – a fellebbező csak a Törvényszék előtti válaszban vitatta, hogy tudomása volt arról, hogy a jogsértés a termékek három alcsoportjára vonatkozik, ez az érv pedig nem minősült a keresetlevélben megfogalmazott egyik kifogás kiegészítésének. Ennélfogva a Törvényszék a megtámadott ítélet 53., 54., 114. és 171. pontjában helytállóan utasította azt el elkésettként.

59 E körülmények között a fellebbező nem hivatkozhat egy ilyen érvre a Bíróság előtti fellebbezés szakaszában.

60 Amennyiben az ötödik jogalap második részében a fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszéknek figyelembe kellett volna vennie, hogy tevékenysége a termékek három alcsoportjának csupán egyikére korlátozódott, elegendő megállapítani, hogy ezt a Törvényszék ténylegesen figyelembe vette. Ily módon a megtámadott ítélet 154. pontjában kifejtette, hogy ezt a körülményt a Bizottság figyelembe vette az eladások értéke összegének meghatározásakor, amely a bírság kiszámításának alapjául szolgált.

61 Ennélfogva az ötödik fellebbezési jogalap második része részben elfogadhatatlan, részben pedig megalapozatlan.

62 Másodsorban az e jogalap harmadik részében felhozott azon kifogást illetően, amely szerint a kiszabott bírság meghatározásakor a Törvényszék nem vonta le a következtetéseket a fellebbező által játszott, kizárólagosan követő szerepből, meg kell állapítani, hogy ez a kifogás azon az előfeltevésen alapul, hogy a jelen ügyben az 1998. évi bizottsági iránymutatást, nem pedig a 2006. évit kell alkalmazni. Márpedig mivel a jelen ügyben a Bizottság a 2006. évi iránymutatást alkalmazta, a Törvényszék pedig úgy határozott, hogy a megtámadott ítélet 246. pontjában ezt veszi alapul, továbbá mivel az nem írja elő, hogy figyelembe kell venni a szankcionált jogsértés elkövetésében játszott kizárólag passzív vagy követő szerepet, az említett kifogást el kell utasítani.

63 Ily módon a Törvényszék helytállóan állapította meg a megtámadott ítélet 194. pontjában, hogy valamely vállalkozás kizárólag passzív vagy követő szerepe már nem minősül enyhítő körülménynek az említett iránymutatás szerint, és helytállóan állapította meg ezen ítélet 197. pontjában, hogy – tekintettel ezen iránymutatás 29. pontjának harmadik francia bekezdésére – ahhoz, hogy a fellebbező esetében alkalmazni lehessen az enyhítő körülményeket, a fellebbezőnek bizonyítania kellett volna, hogy elkerülte a jogsértő megállapodások végrehajtását, amit nem tett meg.

64 A fentiekből következik, hogy az ötödik jogalap harmadik része nem megalapozott.

Az ötödik jogalap első részéről

65 Ami elsősorban a fellebbező azon érveit illeti, amelyeket arra alapít, hogy a Törvényszék értékelési hibákat követett el többek között a jogsértés földrajzi kiterjedésével kapcsolatban, amikor korlátlan felülvizsgálati jogkörét gyakorolva meghatározta a bírság összegét, elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag a Törvényszék jogosult felülvizsgálni azt, hogy a Bizottság az adott ügyben hogyan értékelte a jogsértő magatartások súlyosságát. A fellebbezés keretében a Bíróság felülvizsgálatának tárgya egyrészt annak vizsgálata, hogy a Törvényszék milyen mértékben vette jogilag helytálló módon figyelembe a valamely meghatározott magatartás súlyosságának az EUMSZ 101. cikk és az 1/2003 rendelet 23. cikke keretében történő értékelése szempontjából alapvető valamennyi elemet, másrészt pedig annak vizsgálata, hogy a Törvényszék jogilag megfelelő módon reagált-e a bírság törlésének vagy összege csökkentésének alátámasztására a felperes által felhozott összes érvre (lásd többek között: 1998. december 17-i Baustahlgewebe kontra Bizottság ítélet, C-185/95 P, EU:C:1998:608, 128. pont; 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 244. pont; 2013. december 5-i Solvay Solexis kontra Bizottság ítélet, C-449/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:802, 74. pont).

66 Ugyanakkor emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságnak, amennyiben fellebbezés keretén belül jogi kérdésekről határoz, nem feladata, hogy méltányossági okokból a sajátjával helyettesítse a Törvényszék értékelését, mivel az utóbbi az uniós jog megsértése miatt a vállalkozásokra kiszabott bírságok összegéről korlátlan felülvizsgálati jogkörében dönt (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 245. pont; 2013. július 11-i Gosselin Group kontra Bizottság ítélet, C-429/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:463, 87. pont).

67 Egyebekben arra is emlékeztetni kell, hogy – a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint – a bírságok összegének meghatározása során figyelembe kell venni a jogsértés időtartamát, és az összes olyan tényezőt, amely hatással lehet a jogsértés súlyának értékelésére (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 240. pont; 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 98. pont).

68 A jogsértések súlyának értékelésére hatással lévő tényezők között szerepel az egyes vállalkozások magatartása, a kartell létrehozásában játszott szerepük, az abból származó esetleges előnyük, méretük és az érintett termékek értéke, valamint az, hogy az ilyen típusú jogsértések milyen kockázatot jelentenek az Európai Unió célkitűzései szempontjából (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 242. pont; 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 100. pont).

69 Ami a jelen ügyben azt illeti, hogy a Törvényszék annak megállapítása ellenére alkalmazott a Bizottság által a vitatott határozatban egyenként 15%-ban meghatározottal azonos, a „jogsértés súlyára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együtthatót, hogy a jogsértés földrajzilag két tagállam, nem pedig hat tagállam területére terjedt ki, meg kell állapítani, hogy a Törvényszék – miután a megtámadott ítélet 156–168. pontjában megállapította a Bizottság által e földrajzi kiterjedés értelmezésével kapcsolatban elkövetett hibákat – korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása keretében értékelte azokat a következményeket – amint az különösen ezen ítélet 242. és 244–251. pontjából kitűnik –, amelyeket le kellett vonni a kiszabott bírság összegének meghatározása tekintetében a Bizottság által elkövetett hibákból.

70 Mindenekelőtt, a megtámadott ítélet 246. pontjában a Törvényszék úgy vélte, hogy a jelen ügyben célszerű a 2006. évi iránymutatásra támaszkodni a bírság összegének újbóli kiszámításához.

71 Ezután a Törvényszék ezen ítélet 247. pontjában megállapította, hogy a Bizottság által elkövetett értékelési hibák – amelyek abban álltak, hogy a Bizottság a jogsértés hat tagállam területét lefedő földrajzi kiterjedése alapján rögzítette 15%-ban a „jogsértés súlyára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együtthatót – kizárólag azt követelték meg, hogy ezen együtthatók meghatározását illetően saját értékelésével váltsa fel a Bizottságét, tekintettel különösen a jogsértés földrajzi kiterjedésére, amelyet két tagállam területére kellett korlátozni. A jelen ítélet 57–64. pontjára tekintettel a Törvényszék ugyanakkor e célból helytállóan nem vette figyelembe a fellebbező azon állítását, amely szerint a jogsértés a termékek három alcsoportja közül csupán egyre terjedt ki, és helytállóan nem vette figyelembe a fellebbező követő szerepét.

72 Márpedig a kiszabott bírság összegének kiszámítása céljából a Törvényszék a megtámadott ítélet 248. pontjában úgy vélte, hogy a vitatott határozat 1. cikkének (2) bekezdésében, valamint (872) és (873) preambulumbekezdésében a Bizottság helytállóan állapította meg, hogy a fellebbező 1998. március 6. és 2004. november 9. között, Németország és Ausztria területén a szóban forgó termékek három alcsoportja jövőbeli áremelkedéseinek összehangolására irányuló titkos kartellben álló, egységes és folyamatos jogsértésben vett részt.

73 Végezetül a megtámadott ítélet 249. pontjában a Törvényszék – tekintettel nemcsak magára e jogsértés természetére, hanem annak két tagállam területét felölelő földrajzi kiterjedésére és hosszú időtartamára is – megállapította, hogy ez a jogsértés a legsúlyosabbak közé tartozik, és úgy vélte, hogy figyelemmel a 2006. évi iránymutatás 23. pontjára, egy ilyen jogsértés esetében az eladások értékének 15%-os aránya felel meg a minimumnak.

74 Következésképpen a Törvényszék a megtámadott ítélet 250. pontjában megállapította, hogy a fellebbezővel szemben kiszabott bírság alapösszegének kiszámítása céljából mind a „jogsértés súlyára" vonatkozó együtthatót, mind pedig a „kiegészítő összegre" vonatkozó együtthatót 15%-ban célszerű meghatározni.

75 A fentiekből következik, hogy a fellebbező állításával ellentétben a Törvényszék figyelembe vette, hogy a jogsértés földrajzilag csak két, nem pedig hat tagállam területére terjedt ki. A Törvényszék mindazonáltal úgy vélte, hogy e korlátozottabb földrajzi kiterjedés ellenére a 15%-os mérték a megfelelő, tekintettel többek között a jogsértés jellegére. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy figyelemmel a 2006. évi iránymutatás 23. pontjára – amelyre a Törvényszék a jelen ügyben támaszkodni kívánt –, a „jogsértés súlyára" és a „kiegészítő összegre" vonatkozó 15%-os mértékű együtthatókat már pusztán a szóban forgó jogsértés jellege is igazolhatta, mivel e jogsértés – amint azt a Törvényszék megállapította – az említett 23. pont értelmében a legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartozik, és e mérték megfelel a szankciók ezen iránymutatás értelmében ehhez hasonló jogsértések tekintetében előírt legalacsonyabb mértékének (e tekintetben, ebben az értelemben lásd: 2013. július 11-i Ziegler kontra Bizottság ítélet, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 124. és 125. pont; 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 125. pont). A fellebbező ennélfogva tévesen rója fel a Törvényszéknek, hogy nem vette figyelembe a jogsértés földrajzi kiterjedését a „jogsértés súlyára" és a „kiegészítő összegre" vonatkozó együttható meghatározása során, valamint hogy ezeket az együtthatókat 15%-ban határozta meg.

76 Ezt a megállapítást nem lehet megkérdőjelezni azon az alapon, hogy ez a mérték azonos a jogsértésben a fellebbező tekintetében megállapítottnál jelentősebb földrajzi kiterjedés keretében részt vevő más vállalkozások esetében meghatározottal, ami – a fellebbező szerint – ellentétes az egyenlő bánásmód elvével.

77 E tekintetben ugyanis emlékeztetni kell arra, hogy ez az uniós jog egyik általános elve, amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. és 21. cikke rögzít. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ez az elv megköveteli, hogy hasonló helyzeteket ne kezeljenek eltérő módon, és hogy az eltérő helyzeteket ne kezeljék egyenlő módon, kivéve ha az ilyen bánásmód objektíven igazolható (lásd többek között: 2014. november 12-i Guardian Industries és Guardian Europe kontra Bizottság ítélet, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 51. pont).

78 Az említett elvet a Törvényszéknek különösen nemcsak a Bizottság bírságokat kiszabó határozata jogszerűségének vizsgálata keretében, hanem korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása során is tiszteletben kell tartania. E jogkör gyakorlása ugyanis a kiszabott bírságok összegének meghatározása során nem eredményezhet hátrányos megkülönböztetést azon vállalkozások között, amelyek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével ellentétes megállapodásban vagy összehangolt magatartásban vettek részt (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és Parker-Hannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 77. pont).

79 Márpedig, amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, ugyanezen elv értelmében az ugyanabban a kartellben részt vevő vállalkozások közötti különbségeket – különösen részvételük földrajzi kiterjedésére tekintettel – nem szükségszerűen a „jogsértés súlyára" és a „kiegészítő összegre" vonatkozó együtthatók meghatározásakor kell figyelembe venni, hanem arra a bírság kiszámításának valamely másik szakaszában – például az alapösszegnek a 2006. évi iránymutatás 28. és 29. pontja szerinti enyhítő és súlyosító körülmények alapján történő kiigazításakor – is sor kerülhet (lásd ebben az

értelemben: 2013. július 11-i Gosselin Group kontra Bizottság ítélet, C-429/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:463, 96–100. pont; 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 104. és 105. pont).

80 Amint azt a Bizottság megjegyezte, ilyen különbségek jelenhetnek meg a bírság alapösszegének kiszámításához figyelembe vett eladások értékén keresztül is, mivel ez az érték tükrözi az egyes részt vevő vállalkozások tekintetében a 2006. évi iránymutatás 13. pontjának megfelelően a vállalkozás szóban forgó jogsértésben való részvételének jelentőségét, amely 13. pont lehetővé teszi, hogy a bírságok kiszámításának kiindulópontjaként olyan összeget vegyenek figyelembe, amely tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét, valamint a vállalkozás súlyát a jogsértésben (lásd ebben az értelemben: 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 76. pont).

81 Következésképpen amennyiben nem vitatott, hogy a fellebbezővel szemben kiszabott bírság alapösszegét a fellebbező értékesítéseinek értéke alapján határozták meg, a megtámadott ítélet 250. pontjában a Törvényszék az egyenlő bánásmód elvének megsértése nélkül határozhatta meg ezen érték 15%-ában a „jogsértés súlyára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható mértékét.

82 Ami másodsorban az arra alapított érvet illeti, hogy a megtámadott ítélet 249. pontjában a Törvényszék a fellebbező részvételének időtartamára tekintettel tévesen értékelte a jogsértés súlyát, azt – figyelemmel a jelen ítélet 75. pontjában tett megállapításokra – mint hatástalant kell elutasítani.

83 Mindenesetre abból, hogy a Törvényszék a szóban forgó jogsértés jellegéhez hasonló egyéb kritériumok között az említett pontban a jogsértés hosszú időtartamát is megemlítette, nem lehet arra következtetni, hogy ez a bíróság ily módon túlzott jelentőséget tulajdonított ennek a kritériumnak.

84 Harmadsorban az indokolás hiányára alapított érvet illetően emlékeztetni kell arra, hogy az Európai Unió Bírósága alapokmányának 36. cikke értelmében a Törvényszékre háruló, ugyanezen alapokmány 53. cikkének első bekezdése, valamint a Törvényszék megtámadott ítélet időpontjában hatályos eljárási szabályzatának 81. cikke értelmében a Törvényszékre alkalmazandó, az ítéletek indokolására vonatkozó kötelezettség megköveteli, hogy az érvelés világosan és egyértelműen megjelenjen az ítéletben, oly módon, hogy az érdekeltek megismerhessék a meghozott döntés indokait, a Bíróság pedig gyakorolhassa bírósági felülvizsgálatát (lásd többek között: 2013. szeptember 26-i Alliance One International kontra Bizottság ítélet, C-679/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:606, 98. pont; 2016. január 28-i Quimitécnica.com és de Mello kontra Bizottság ítélet, C-415/14 P, nem tették közzé, EU:C:2016:58, 56. pont).

85 Amint azt a Bíróság már megállapította, a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása keretében köteles ezt a kötelezettségét tiszteletben tartani (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és Parker-Hannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 77. pont).

86 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében ez az indokolási kötelezettség azonban nem követeli meg, hogy a Törvényszék olyan magyarázatot adjon, amely kimerítően és egyenként követi a jogvitában részes felek által előadott összes érvet. Ezért a Törvényszék indokolása lehet közvetett is, amennyiben lehetővé teszi az érdekelt felek számára, hogy megismerjék az érveik Törvényszék általi elutasításának indokait, a Bíróság számára pedig kellő adatot szolgáltat a felülvizsgálat elvégzéséhez (lásd ebben az értelemben többek között: 2009. április 2-i Bouygues és Bouygues Télécom kontra Bizottság ítélet, C-431/07 P, EU:C:2009:223, 42. pont; 2014. május 22-i Armando Álvarez kontra Bizottság ítélet, C-36/12 P, EU:C:2014:349, 31. pont).

87 A jelen ügyben meg kell jegyezni, hogy a fellebbezőnek a kiszabott bírság összegének csökkentésére vonatkozó érveire válaszul a Törvényszék egyrészről a megtámadott ítélet 245–251. pontjában a bírság összegével kapcsolatban a Bizottság által elkövetett hibákból levonandó következtetésekről, másrészről

pedig a megtámadott ítélet 252–259. pontjában a bírság csökkentésének alátámasztására a fellebbező által előterjesztett további érvekről hozott határozatot azelőtt, hogy – korlátlan felülvizsgálati jogkörét gyakorolva – az említett ítélet 260. pontjában megállapította volna, hogy a bírság összegét a Bizottság által a vitatott határozatban megállapítottal azonos összegben kell meghatározni. A Törvényszék – a fellebbező állításával ellentétben – a megtámadott ítélet 249. pontjában felsorolta azokat a tényezőket, amelyeket figyelembe vett a „jogsértés súlyára" és a „kiegészítő összegre" vonatkozó együttható meghatározása céljából, valamint kifejtette, hogy a 2006. évi iránymutatás 23. pontja értelmében és tekintettel az abban előírt 0–30%-os skálára, a legsúlyosabbak között szereplő szóban forgó jogsértés igazolta a 15%-os mérték alkalmazását.

88 A Törvényszék ezzel kifejtette azokat az indokokat, amelyek alapján ezt a mértéket megállapította, következésképpen pedig amelyek alapján a bírságot a megtámadott ítélet 251. pontjában meghatározott összegben meghatározta.

89 E körülmények között a fellebbezőnek a megtámadott ítélet indokolásának hiányára alapított érvét el kell utasítani.

90 Következésképpen, mivel az ötödik jogalap első részének alátámasztására felhozott érvek egyike sem elfogadható, meg kell állapítani, hogy ez a rész nem megalapozott.

91 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy az ötödik jogalapot mint részben elfogadhatatlant, részben pedig megalapozatlant kell elutasítani.

A hatodik, a Törvényszék előtti eljárás túlzott időtartamára alapított jogalapról

A felek érvei

92 Hatodik jogalapjában a fellebbező arra hivatkozik, hogy a Törvényszék megsértette az elé terjesztett ügyekben való, észszerű határidőn belüli határozathozatalra irányuló kötelezettségét. Megjegyzi, hogy a Törvényszék előtti eljárás 2010. szeptember 8-án indult, és három évvel később, azaz 2013. szeptember 16-án, a megtámadott ítélet meghozatalának napján fejeződött be. Ez az időtartam – a releváns ítélkezési gyakorlat tükrében, valamint figyelemmel ezen ügy saját körülményeire – különösen hosszú és túlzott.

93 A Bizottság úgy véli, hogy ez a jogalap még annak feltételezése esetén sem elfogadható, hogy az eljárás időtartama nem volt észszerű.

A Bíróság álláspontja

94 Amennyiben hatodik jogalapjában a fellebbező elsősorban a megtámadott ítéletnek a Törvényszék előtti eljárás túlzott időtartama miatti hatályon kívül helyezését kéri, meg kell állapítani, hogy amennyiben nem létezik olyan valószínűsítő körülmény, amely arra utalna, hogy ez az időtartam hatással lehetett a jogvita kimenetelére, az észszerű időn belüli határozathozatal elmulasztása nem vezethet a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezéséhez. Az észszerű időn belüli határozathozatal elmulasztásának a jogvita kimenetelére gyakorolt hatása hiányában ugyanis a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezése nem orvosolná a hatékony bírói jogvédelem elvének a Törvényszék általi megsértését (2013. november 26-i Gascogne Sack Deutschland kontra Bizottság ítélet, C-40/12 P, EU:C:2013:768, 81. és 82. pont; 2013. november 26-i Kendrion kontra Bizottság ítélet, C-50/12 P, EU:C:2013:771, 82. és 83. pont; 2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 64. pont).

95 A jelen ügyben a fellebbező nem terjesztett a Bíróság elé egyetlen olyan valószínűsítő körülményt sem, amelyből az tűnhetne ki, hogy a Törvényszék előtti eljárás túlzott időtartama hatással lehetett az ezen utóbbi előtt folyamatban lévő jogvita kimenetelére.

96 Ebből következik, hogy a fellebbezés alátámasztására felhozott hatodik jogalap nem eredményezheti a megtámadott ítélet teljes egészében történő hatályon kívül helyezését.

97 Amennyiben hatodik jogalapjában a fellebbező másodsorban és másodlagosan a vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentését kéri, emlékeztetni kell arra, hogy amennyiben valamely uniós bíróság megsérti az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének második bekezdéséből eredő azon kötelezettségét, hogy az előtte folyamatban lévő ügyeket észszerű időn belül tárgyalja, ezt a Törvényszék előtt indított kártérítés iránti eljárás keretében lehet szankcionálni, mivel az ilyen kereset hatékony jogorvoslatot képez. Ezért az észszerű időn belüli határozathozatal Törvényszék általi elmulasztásából eredő kár megtérítése iránti kérelmet nem lehet fellebbezés formájában közvetlenül a Bíróság elé terjeszteni, hanem azt magához a Törvényszékhez kell benyújtani (2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 66. pont; 2014. október 9-i ICF kontra Bizottság ítélet, C-467/13 P, nem tették közzé, EU:C:2014:2274, 57. pont; 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 55. pont).

98 Az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdése értelmében hatáskörrel rendelkező Törvényszék, amelyhez kártérítési keresetet nyújtottak be, köteles az ilyen keresetről a kifogásolt időtartamú eljárás alapjául szolgáló jogvitában eljárótól eltérő összetételű tanácsban határozatot hozni (lásd ebben az értelemben: 2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 67. pont; 2014. október 9-i ICF kontra Bizottság ítélet, C-467/13 P, nem tették közzé, EU:C:2014:2274, 58. pont; 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 56. pont).

99 Mindemellett, amennyiben nyilvánvaló – anélkül, hogy a feleknek erre vonatkozóan további adatokkal kellene szolgálniuk –, hogy a Törvényszék kellően súlyosan megsértette az ügy észszerű időn belüli elbírálására vonatkozó kötelezettségét, a Bíróság ezt megállapíthatja (lásd ebben az értelemben: 2014. október 9-i ICF kontra Bizottság ítélet, C-467/13 P, nem tették közzé, EU:C:2014:2274, 59. pont; 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 57. pont).

100 Mindazonáltal a jelen ügyben – figyelemmel többek között a szóban forgó ügy jellegére és összetettségének mértékére, valamint a vitatott határozattal szemben benyújtott keresetek számára – nem úgy tűnik, hogy a Törvényszék előtti eljárás megközelítőleg hároméves időtartama nyilvánvalóan észszerűtlen lett volna.

101 A fenti megfontolásokból következik, hogy a hatodik jogalapot el kell utasítani.

102 Mivel a Bíróság a fellebbező által előterjesztett egyik jogalapnak sem adott helyt, a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

103 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése alapján, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről.

104 E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése értelmében – amely 184. cikkének (1) bekezdése szerint a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó – a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A fellebbezőt, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a jelen fellebbezéssel összefüggésben felmerült költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) A Bíróság az Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG-t kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások

i — A jelen szöveg kulcskifejezéseiben, 19., 20., 22., 23., 25., 26., 28., 30., 46., 47., 52., 53., 60., 65., 67., 68., 69., 71., 73., 74., 75., 78., 79., 80., 81., 82., 87., 94., 95. és 99. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.